

Berilo jugoslovanskega odbora iz Italije

BOLZOVICA

POŠILJA: IVAN UČENIKOV - KAIRO - RUE MAN/HAET EL MAHRANI ŠT. 5 - IX NT. DE/NO

SREDNJI VZHOD

Št. 30

8. MAJA 1942

Jesze Polska nie zginęła

Bratski poljski narod praznuje svoj narodni praznik že tretje leto v suženstvu in neizmernem trpljenju. Dve leti in pol se bratski poljski narod bori z največjim junaštvom, ki ga je kdajkoli zaznamovala svetovna zgodovina, proti svojemu dednemu sovražniku. Naši bratje Poljaki dobro vedo, da bi bilo trpljenje naroda znatno manjše, če bi njihovi rojaki v poljski zemlji klonili glavo, vsaj za trenutek in posvetili svoje sile dnevnemu delu. Ali junaška zgodovina poljskega naroda, ki je vsa napolnjena s krvjo in solzami, ne pozna takih epizod.

Poljski narod se ne bori samo zase in v obrambo svojih narodnih interesov. Junaški poljski polki se bijejo na vseh bojiščih za dobro človeštva, in septembra meseca 1939. so Poljaki napisali na prapor svoje borbe: "Za našo in vašo svobodo!" Temu geslu se Poljaki do danes niso izneverili.

Druga svetovna vojna se je ponovno odigrala na trpeči poljski zemlji. Poljski narod je bil prvi, ki je prijel za orožje, da se upre krvavi nadoblasti razbojniškega Hitlerja. Glavno silo nemške vojske je sprejel na svoja ramena poljski narod in je polno zaposlil prusjaško vojno mašinerijo do prvih dni meseca oktobra 1939. Poljska republika je s tem žrtvovala zapadni Evropi nekaj dragocenih tednov, posebno pa njeni zavezniči Veliki Britaniji, ki je na ta način mogla mobilizirati svoje sile za odpor proti germanskemu zlu. Poljski narod ni klonil v mesecu septembru 1939 niti v mesecu juniju 1. 1940, ko je bila Francija izločena iz zavezniške borbe. - Po drugi nemški zmagi, poljski narod ni prenehal z borbo, pač pa je vse svoje vojaške sile zbral, organiziral nove divizije, nove eskadrilje letalcev in upostavil sicer majhno, vendar udarno vojno mornarico. Danes so Poljaki edini zavezniki poleg Angležev, ki se borijo na vseh frontah in v vseh vrstah zavezniškega orožja. Svet je občudoval poljske junake v Franciji, na Norveškem, v Narviku, v zračnih obrambah angleškega otočja, v Egiptu, v Tobruku, v Bardiji in Gazali. - Poljske vojaške edinice se organizirajo v Kanadi in prav v sedanjih dneh se vežbajo nove, sveže poljske divizije, ki so se preobrazile iz vojnih ujetnikov v aktivne borbeno sile.

Poljska vojska na Srednjem vzhodu formira novo divizijo, ki naj tvori ekspedicijski zbor za udar v Evropo. Poljska letala bombardirajo Nemčijo, poljske vojne ladje potapljaajo sovražne plovne edinice v Baltiku, v Severnem morju, v Sredozemlju in Atlantiku. Poljske junake najdemo celo na Kitajskem, na Filipinih in v Birmaniji.

Če so vojni napori, požrtvovanja in nepretrgana borba merila za veličino nekega naroda, potem lahko mirne duše trdimo, da je Poljska ena največjih svetovnih velesil.

Na drugi strani se bratski narod ne bori samo v odprtem boju. Na samem poljskem ozemlju, ki ga v svoji oblasti drži sovražnik, so Poljaki organizirali učinkovite četniške akcije, ki iz dneva v dan nadlegujejo in vznemirjajo bestialnega sovražnika. Poljski

narod je v tej borbi solidaren s srbskim in slovenskim narodom, ki v tem trenutku pišeta krvave strani svoje narodne zgodovine.

Prusjaki so notorični barbari in to v vseh zasadenih ozemljih zaslužene Evrope, ali njihovo sadistično divjanje je prav posebno zverinsko na Poljskem, v Sloveniji in Srbiji. Na teh ozemljih prusjaški kanibali vršijo najogabnejše sadistične orgije svojih najpodležjih živalskih nagonov. Na teh ozemljih se ubijajo in morijo mirni prebivalci, otroci, žene in starčki v množicah, tu se prebivalcemropa njihova lastna zemlja, tu prusjaška soldateska krađa in ubija po vzorcih poklicnih gangsterjev, na teh ozemljih umirajo izropani ljudje od lakote, iz teh ozemelj se slovanska dekleta odvajajo v naročje prusjaške pohotnosti. Po zanesljivih vesteh je vsemu svetu danes znano, da so prusjaški krvniki pomorili samo na poljskem ozemlju preko 100.000 poljskih junakov. - Vse to strašno trpljenje prenašajo vsi trije slovanski narodi Poljaki, Slovenci in Srbi z legendarnim junaštvom in prenašali bodo te muke tudi v bodoče kot krvav vzgled vsem ostalim zaslužnim evropskim narodom, ki so še ohranili zavest svobode in časti. - Vsi trije slovanski narodi so s tem svojim junaškim zadržanjem izvojevali v sedanjih strašnih dneh največjo moralno zmago, ki jo more izvojevati narod. - Nobenega dvoma ne more biti, da bi se stvari v Evropi popolnoma drugače razvijale, če bi v septembru 1939. zavzel poljski narod drugačno stališče in se ne bi uprl Hitlerjevemu terorju. V tem slučaju bi se verjetno vsa nemška vojna sila vrgla z vsa silovitostjo proti zahodu, ki je bil za učinkovit odpor popolnoma nepripravljen. Gotovo je, da bi danes ne bilo nikjer tistih 26 svobodnih narodov, ki so trdno povezani med seboj kot graničen blok odpora proti osovinskemu razbojniku, če bi takrat Poljska smatrala, da je vsaka borba zaman. - Svoj tretji narodni praznik praznujejo Poljaki danes v suženstvu, ali s polno vero in zaupanjem v veliko bodočnost. Poljaki se zavedajo, da je njihovo sodelovanje v tej borbi utemeljeno na ustavi z dne 3. maja 1791. l., ki je postavila Poljsko v vrsto velikih demokratičnih in naprednih narodov. Ustava z dne 3. maja je prvi udar poljske volje proti takratnemu evropskemu absolutizmu. Že v tej klasični dobi se je junaška poljska država organizirala na demokratičnih temeljih in to na ozemlju med avtokratsko Prusijo Friderika Velikega in caristično Rusijo Katerine II. Danes sledi Poljska osnovnim načelom, ki jih je upostavila pred poldrugim stoletjem in ponovno brani načela svobode, demokracije in napredka s polno zavestjo, da je njena pot, pot božjega blagoslova.

Vsaka zavezniška zmaga bi bila saman, vsak triumf pravičnosti zastoj, če bi po končani zmagi Poljska ne dobila popolnega zadoščenja. Po veličini in zmogljivosti obnovljene Poljske, Češke in Jugoslavije, se bo merila zmaga v tej vojni. - NAJ ŽIVI HRABRA POLJSKA VOJSKA! NAJ ŽIVI VELIKA POLJSKA!

JESZE POLSKA NIE ZGINĘŁA!

Vojna odvarja nove prometne zveze

V naslednjih poletnih mesecih bodo potovali številni konvoji iz pristanišč Z.A.D. proti severu. Ladje, natovorjene s topovi, tanki, letali in municijo bodo plule skozi Beringovo ožino, si utirale pot skozi ogromno severovzhodno pasažo v oddaljenosti polnih 8.000 km ledu, ki obkroža severne polarne predele. Končno bodo te ladje zaplule v luko Murmansk, da izročijo Rusiji ameriško pomoč v borbi proti prusjaškemu barbarizmu. Nato pa se bodo vrstile zopet v ameriške luke po nove tovore.

Rusija je izdala ogromno denarja in uporabila na stotisoče delovnih sil, da si je zavarovala severovzhodno pomorsko progo. To je bila ena izmed največjih nalog četrte ruske petletke. Sedaj ko je Tihi ocean blokiran po Japoncih in križarijo nemške podmornice po severnem Atlantiku, je postala polarna proga življensko vprašanje Rusije in edina zanesljiva zveza med njo in ameriškim arzenali.

24 DO 36 MESECEV NA ENEM SAMEM POTOVANJU

Prvič bodo letos potniške in tovarne ladje plule po polarni pasaži in jo dosegle še pred septembrom, to je v času, ko se prehod zapre. Ni še dolgo od

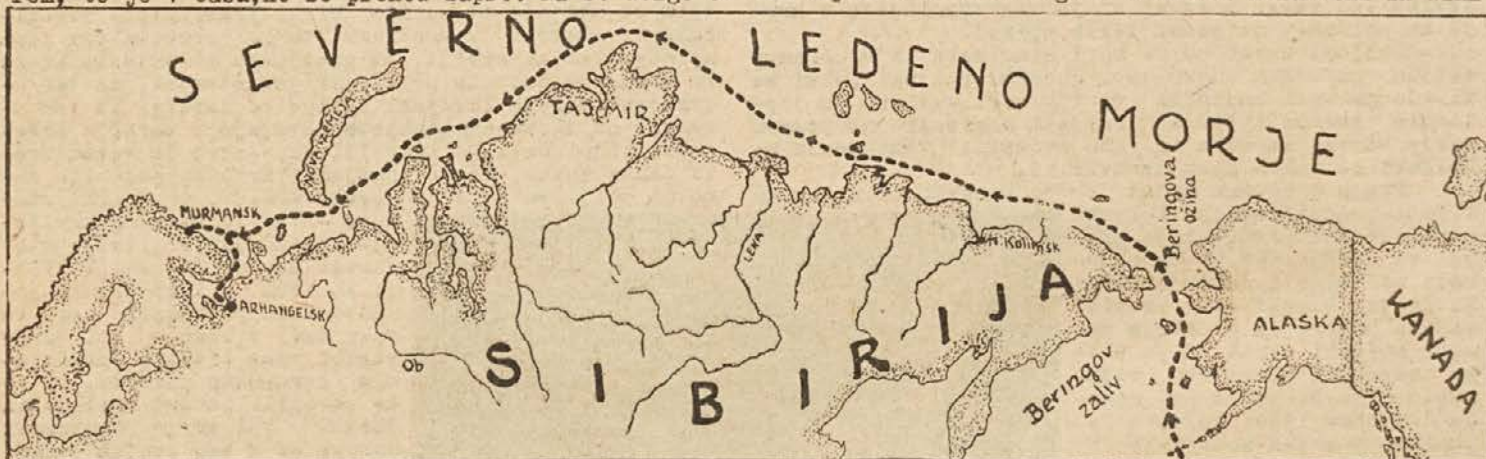
že naslednjo uro zapoka svoje kovčke in se posveti kakemu drugemu poklicu.

Najvažnejša in najbolj izpostavljena stražarska točka belih mož je na Dicksenovem otočju. Postaja šteje 60 mož posadke. Postavljena je na izlivu reke Jenisej in moške pomagajo ladjam v polarni zoni pri pasiranju najbolj izpostavljenih mest.

TRGOVSKA POT

V 19. stoletju je bilo zelo malo Rusov, ki bi verovali v trgovsko možnost vzhodne morske poti. Iznajdljivi Amerikanci pa so že v prvih letih obstoja Z.A.D. premišljevali, ali bi se moglo vendarle tudi po tej poti v severno Rusijo. Ustanovili so rusko-ameriško družbo za razvoj trgovine preko polarnih področij. Ti moške pa so bili znatno prezgodnji v svojih načrtih. Trgovina je morala počakati, da so znašli radio, ledolomce in letala.

Šele v začetku 20. stoletja se je posrečilo ruskomu admiralu Makarovu skonstruirati ladjo - ledolomca, ki je bil sposoben, da reže ledene plasti po polarnem morju. Iznajdljivi admiral je stalno mislil na to, kako bi bilo mogoče združiti Atlantski in Tihi

tega, ko so rabili za to isto pot 24 do 36 mesecev. Posadke so prezimovale v ladjah, ki so jih obdajale ogromne ledene gore in sneg, ves čas ledene seziže.

Z otvoritvijo pasaže, se odpira človeštvu nov svet. Veliki ruski raziskovalec, prof. Šmid je dejal: "Odkritje severne Rusije v polarnih vodah je najmanj tako važno, kakor odkritje Amerike."

Severovzhodna pasaža ni samo zanimiva zaradi ledu, ki jo pokriva, pač pa tudi zato, ker rokav Zalivskega toka toliko segreje zapadno obalo poti, da ostaja polarna ruska luka Murmansk vse leto brez ledu.

Pred kakimi 20 leti je bil Murmansk majhno naselje, medtem ko je danes važno mesto z 200.000 prebivalci. Njegova luka lahko sprejme ladjevja preko en milijon ton. Murmansk je zvezan z Leningradom z železniško progo, ki so jo Rusi zopet osvojili od Fincev.

Druga zelo važna luka severovzhodne pasaže je Arhangelsk. To luko skozi vse leto ledolomci čistijo leda in je zato lahko vse leto tudi uporabna. Luka je zvezana z železniško progo z Moskvjo. Arhangelsk je največje svetovno mesto v Arktiku in šteje 300.000 prebivalcev.

Ladje srečajo mnogo več ledu na vzhodni strani pasaže. Gotovih predelov tudi poleti ni mogoče držati brez ledu. Vkljub temu se čuti vpliv Zalivskega toka pod ledom in ta vpliv omogoča, da s pomočjo ledolomcev čistijo pot. Približno na sredini pasaže se izliva v morje največja reka Azije in Evrope Ob, katere topla voda pomaga odstranjevati led.

ARKTIČNI STRAŽARJI

Nastane vprašanje, ali bodo Rusi letos mogli vzdrževati svobodno pot v severovzhodni pasaži? Na to vprašanje lahko odgovorijo samo posadke severnih postaj in ledolomcev. Mehkužneža seveda na ta mesta ne pošiljajo. V Moskvi, Leningradu in Arhangelsku so posebne šole za uveščanje polarnih stražarjev. Preizkušnje, ki jih morajo prenašati učenci so take, da bi jim navaden smrtnik podlegel. Med drugim n.p.r. velja preizkušnja, da ostane stražar na svojem mestu polnih 24 ur. Če bi po nesreči, v ledeno mrzli polarni noči, pritisnil na zvonec in s tem poklical na pomoč, lahko

ocean na severni strani. Mož je šel celo tako daleč, da je mislil, da bi mogel z ledolomcem na severni pol.

L. 1932. se je prvič posrečilo doseči potovanje iz Murmanska v Beringovo ožino v eni sami seziji.

Stalin je zaupal prof. Šmidu upravo severo-morske poti. Prof. Šmid je bil pooblaščen, da v tem predelu uredi pomorski promet. Dobro vam je še v spominu, da je bil njegov ledolomec "Čeljuskin" od leda uničen in da je posadka ledolomca dva meseca čakala na pomoč na veliki ledeni plošči, predno so jo mogli rešiti ruski letalci. Prof. Šmid je s posadko odšel v Z.A.D., kjer je bil z velikanskim navdušenjem sprejet s svojimi polarnimi junaki. Od tam se je posadka vrnila v Rusijo.

Ogromni milijoni rubljev in tudi veliko število človeških žrtev je zahtevala severovzhodna polarna pot. Ali junija 1942. bodo novi močno oklopljeni ledolomci odpirali pot med orjaškimi ledenimi gorami, med katerimi bodo plule ameriške ladje z municijo in orožjem proti sovjetskim lukam.

Hitler v svojih strateških računih gotovo ni nikdar računal na možnosti polarna poti, ki naj veže Ameriko z ruskim bojiščem. Zgodovina je pokazala, da je bila ruska armada l. 1917. izločena iz boja v prvi vrsti zaradi izčrpanosti zalog, ki so neobhodno potrebne za uspešno vodstvo vojnih operacij. Kljub temu, da je bil takrat Tihi ocean popolnoma dostopen za vezniško brodovje, vendar niso mogli Rusi dobiti pomoči, ki so jo takrat tako krvavo potrebovali. Njihova takratna vojna industrija ni mogla zadostiti ogromnim potrebam in tako so slabo in nedovoljno oboroženi ter nezadostno opremljeni ruski vojaki izgubili potrebno moralno in borbeni duh. Seveda so pri tem igrala še posebno vlogo tudi še druga težka vprašanja, ki so pretresala takratno caristično Rusijo, ki je stala na slabih nogah.

Tudi Japonci so se najbrže bridko prevarili, ko so mislili, da bodo ob primernem trenutku napadli Rusijo in po laškem vzorcu pobrali nekaj mastnih griljajev v Sibiriji. Prof. Šmid je dokazal, da Rusija ne more ostati osamljena, pa naj se vojni dogodki še tako neugodno razvijajo za zaveznike.

Vojna je vendarle nekaj dobrega storila za človeštvo, ker je odprla pot, ki bi verjetno - brez nje še dolgo čakala na uresničenje.

Ustaši so izgubili poslednjo sled hrvaškega ponosa

29. aprila je na londonskem radiju govoril opolnomočeni minister pri češko-slovaški vladi in ravnatelj direkcije za informativno službo pri predsedništvu ministerskega sveta, g. Večeslav Vilder, ki je med drugim dejal tudi to-le:

"Ne čudite se, da je bilo ustaško gibanje večkrat profanirano po najslabših elementih! Ne čudite se, da so tu pa tam bila izvršena v imenu ustaškega gibanja največja razbojništva in hudodelstva!"

Te besede je dobesedno izgovoril 28. februarja v takozvanem saboru sam samozvani poglavitnik Ante Pavelić, kar je bilo objavljeno v zagrebških dnevnikih 1. marca t.l. Pavelić je opozarjal stotine svojih od njega samega imenovanih marjonet, naj se ne čudijo, če so do sedaj bili njegovi ustaši zastopani po najslabšem elementu in naj se ne čudijo, če so njegovi ustaši uganjali največja razbojništva in hudodelstva.

S tem svojim priznanjem zahteva Pavelić zase odpuščanje, ker ni mogel zanikati in s silo pogasiti strahovitega ogorčenja naroda nad brezprimernimi orgijami zločinov in bestijalnosti, ki so jih izvršili ustaši na Hrvaškem, predvsem nad srbskim narodom, nad njihovimi ženami in otroki. Ta krvoprelitja kličejo do neba in na tem svetu ni priznanja in tudi ne vode, s katero bi si mogel oprati svoje krvave roke kolovodja ustašev. Pavelić poziva javnost, naj se ne čudi, da so se ti krvavi nestvori našli v vrstah njegovih ustašev.

V tem ima Pavelić prav. Hudičevo seme rodi lahko samo peklenske izrodke. Zločini in bestijalnosti ustašev niso dela posameznikov, pač pa so prirodni plodovi tujčeve in sovražne nasilnosti, ki hoče okužiti Evropo in ves svet. Fašizem in nacizem sta ustvarila z uboji, nasilji in brezpravnostjo, svoja nova božanstva. Ko sta Mussolini in Hitler zgrabila za oblast, sta cinično razglasila, da je s tem odzvonilo ljudski pravici, enakopravnosti ljudi, pravdi in pravici in da je odzvonilo tudi krščanstvu.

Potrebno je samo, da človek prečita govore ustaških poglavarjev, pa mu bo takoj jasno kakšen satanski strup cepijo hrvaškemu narodu. Rdečica oblika človeka ob misli, da se take perversnosti sploh lahko izgovorijo na hrvaškem jeziku. Ustaši so sami sebe izročili iz slovanske skupnosti. To so potomci Gotov. Zato je povsem naravno, da morajo pljuvati na najlepše strani hrvaške zgodovine. Tako dosledno stopa tudi Hitlerjev novi red v vseh zasedenih evropskih ozemljih. Zaslužnjem narodom je treba ubiti vsako vero v človekove svoboščine in vse to, kar je doslej napravljalo narod kot narod in človeka kot človeka. Da bi se vse to doseglo je treba potvarjati narodno zgodovino, da se prilagodi novo kopito, ki bi pristojalo prusjaškemu škornju.

Pavelićev režim se hoče na življenje in smrt vezati na frankovstvo in pri teh naporih se trudi prikazati preteklost hrvaškega naroda tako, kakor da bi Hrvatje bili tisoč let graničarji v službi Nemcev in Lahov v borbi z vzhodom. Njihovo sedanje izdajstvo naj bi bilo samo dosledno nadaljevanje graničarskih poslov. Tako govori Pavelić, tako tudi Kvaternik in tako tudi žalostna figura zunanjega minist-

ra Lorkovića. Ali za te svoje trditve ne morejo najti niti enega hrvaškega imena iz hrvaške zgodovine in niti enega izreka iz hrvaške književnosti. V Pavelićevi poslanici, pri otvoritvi hrvaškega sabora, so se spomnili tudi imen Zrinjskega in Frankopana. Kakšna nesramnost! Zrinjski in Frankopan sta se poskušala sporazumeti celo s Turki, torej z vzhodom, da bi svoj narod rešila pred Germani. In ta poskus sta plačala oba hrvaška junaka s svojimi življenji. Oba so Nemci obglavili. Pavelić se spominja tudi Kvaternika. Vsi dobro vemo, kam je Evgena Kvaternika nagnala mržnja proti Nemcem, na vzhod, v Rusijo. Evgen Kvaternik kot Slovan odkrito priznava v svojem dnevniku, da je od carske Rusije zahteval in prejel denar za borbo proti Avstriji. V upor proti nemškemu gospodstvu je složno sodeloval s pravoslavni brati Srbi in pri tem tudi izgubil življenje.

O Stjepanu Radiću, pod katerim imenom hočejo sedaj ustaši vtihotapiti v hrvaški narod italijansko-nemški bič, je odveč govoriti. Vsak utrip njegovega srca je bil slovanski in v Rusiji, tako caristični, kakor boljševiski je bil kakor doma. Od Jurija Križanića, katoliškega duhovnika, ki je odšel v Rusijo, pa vse po vrsti, vsi hrvaški veliki: Gundulić, Kačić, Gaji, Mažuranić, Preradović, Strossmayerji, Djalski, Šenoa itd. so gledali v nemškem imperijalizmu največjo nevarnost, a v osvobođenju s strani vzhoda, svojo rešitev.

Pod raznimi imeni: SLOVINSTVA, ILIRSTVA, JUGOSLOVANSTVA, SRBSKO-HRVAŠKE KOALICIJE se je težilo v teku hrvaške zgodovine za široko solidarnostjo na slovanskem jugu. Hrvatje so upirali oči proti zahodu in prejemale od tam tudi svojo civilizacijo, ampak ne od Nemcev, pač pa od Francozov in Angležev. Celó sam Starčević, ki ga ustaši imenujejo očeta domovine, je bil ves prepojen mržnje proti Nemcem in prežet idej francoske revolucije. On je smatral, da biva od Karavank pa do Vardarja en sam narod. Vsi hrvaški sabori tako narodni, kakor tudi stanovski so bili stalno zaposleni z obrambno politiko in prepolni pritožb proti Nemcem in Madjarom. Za vsak najmanjši pedenj hrvaške zemlje in za vsako tudi najmanjšo pravico so se borili in protestirali. Samo na ta način se je tudi ohranil hrvaški narod. In danes?

Danes se hrvaški sabor klanja in pada na kolena pred dužejem in Hitlerjem, da se jima zahvali, da sta Hrvaški odvzela Dalmacijo, in Hrvate sploh odrezala od Jadrana. Polna zahvala pa jima tudi zato, ker sta Madjarom prepustila hrvaško Medjimurje.

Zato seveda ni nič čudnega, če so med ustaši, kakor je to dejal Pavelić, najslabši elementi, ki počenjajo največja razbojništva. Ko je fašistom in nacistom uspelo, da ubijejo v njih tudi poslednjo sled hrvaškega ponosa in človeškega dostojanstva, potem ostane pač samo zločin, s katerim lahko postrežejo sovražniku. Ali kakor ni mogoče sedeti na bajonetih, tako se tudi od zločinov ne da živeti. Z neizbežnim porazom fašizma in nacizma bo konec ustašev in njihovega mrtvorojenčka, takozvane "neodvisne hrvaške države". IZ VELIKEGA TRPLJENJA IN PONIŽANJA PA BO VSTALA NOVA PREPROJENA JUGOSLAVIJA!

Jugoslavija pod udarci novega reda

Katoliški list "The Tablet", ki izhaja v Londonu, je priobčil pod gornjim naslovom članek, ki je razdeljen v tri dele. V prvem delu govori članek o Sloveniji, v glavnem o dogodkih, ki smo jih v našem listu že obravnavali. V drugem delu razpravlja o razmerah na Hrvaškem, v tretjem pa popisuje dogodke v Srbiji. Dogodki na Hrvaškem in v Srbiji našim čitateljem - po teh virih niso znani, zato prinašamo članek ne da bi se spuščali v kakršnokoli polemiko. Napisan je vsekakor z veliko iskrenostjo in ljubeznijo do našega naroda.

Usoda Hrvatov, ki jih je okrog 5.000.000 v Hrvaški, Dalmaciji, Istri, Bosni in Hercegovini in južnem Ogerskem, je podobna usodi Slovencev. Mnogi voditelji HSS so v ječah, nekatere pa so ustaši pobili. Dr. Maček je trdovratno odbijal vse nemške poskuse, da ga pridobijo kot kvizlinga s pomočjo podkupovanja in groženj. Vloga kvizlinga pa igra zloglasni Ante Pavelić, ki je dolga leta rovaril proti Jugoslaviji in ki je organiziral 1.1934. umor kralja Aleksandra v Marseju. Bivši predsednik jugoslovanske vlade, gen. Simović je izjavil, da sta se v januarju in maju mesecu 1.1940., torej še predno je Italija stopila v vojno, sestajala Mussolini in Ciano s Pavelićem in že takrat kovala načrte za vpostavitve podložne Hrvaške pod italijanskim pokroviteljstvom.

Takozvana neodvisna Pavelićeva država je popolnoma okrnjena. Italijani, ki so zavzeli del Slovenije, so morali v juliju 1.1. prepustiti Nemcem neke dele, ki so jim pripadli ob prvi delitvi Slovenije v mesecu aprilu 1.1. Kot protiuslugo so jim Nemci dovolili, da si poleg dalmatinske obale vzamejo še kos Hrvaške. Najprej je bila Paveliću prepuščena vsa južna Dalmacija z Dubrovnikom. Toda v lanskem avgustu so Italijani objavili, da jih je Pavelić naprosil, naj zasedejo vso vzhodno jadransko obalo. Ponovila se je stara igra. Italijani se ne morejo zoperstavljati Nemcem, Pavelić pa ne Lahom.

Pavelić na Hrvaškem nima pristašev. V Italiji je živel 12 let pod pokroviteljstvom Mussolinija, danes pa vlada s pomočjo nemških bajonetov. Nemška politika prepušča Lahom vse mogoče kompenzacije na Hrvaškem, da jih na ta način potolaži za razočaranja, ki so jih doživeli nasproti Franciji, kjer se hoče Hitler prikupiti vichystom. Tudi Madjari so pobrali košek hrvaške zemlje.

Vojvoda Spoletski se previdno drži v Italiji in do danes še ni videl svojega kraljestva. Odnosaji s Sv. stolico so zelo napeti. Sv. stolica je izdala zelo nenavadno izjavo, v kateri pravi, da je papež sicer sprejel Pavelića, da pa je bila ta avdijenca popolnoma (Nadaljevanje na 4.str.)

(Nadaljevanje s 3.str.)

ma zasebnega značaja in da Pavelićeva vlada in njegova država nista bili priznani. Napetosti se vidijo tudi v tem, da letošnji svečani procesiji niso prisostvali zastopniki hrvaških oblasti. Pooblaščenec hrvaškega vodje, dr. Krnjević je v pismu časopisu "Times" razložil podrobnosti, kako so katoliški škofje odbili sodelovanje s Pavelićem.

Pavelićeva politika poskuša na vse mogoče načine izigravati neke starejše hrvaško-srbske probleme. Vse od obstoja Jugoslavije so se Hrvatje borili za federacijo. Pod Habsburgovci je imela Hrvaška neko samostojnost, Bosna in Hercegovina sta bili posebno upravljani. Kakor je vsem dobro znano je bila Jugoslavija centralistično upravljana država in so imeli Srbi v njej veliko večjo oblast, kakor pa so to predvidevali Hrvatje. Beograjska močna roka se je težko občutila, ali hrvaških aspiracij ni zlomila. Hrvatje in Srbi so Slovani, toda njihova narodna zgodovina je zelo različna. Tudi verske razlike so globoke. Hrvatje so katoličani že od 9. stoletja dalje in so bili usmerjeni proti zahodu in Rimu, dočim so Srbi sprejeli vero iz Bizanca in je vse njihova zgodovina povezana z vzhodom in jugom.

Srbska zgodovina je polna dolgotrajnih borb s Turki, v katerih so se Srbi vedno borili sami, a so bili vendar ob koncu vedno zmagoviti. Srbi si niso delali nobenih utvar o nemških poželjenjih na njihov račun. Ko je bilo turško cesarstvo v Evropi uničeno, je izbruhnila svetovna vojna, v kateri je Srbija mnogo pretrpela. Srbi so se že davno od tega smatrali kot glavni branik nemškega prodiranja proti jugovzhodu. Jugoslavija je bila mnogo večja država, kakor pa so mogli Srbi pričakovati. Lahko niso nikdar pozabili versajske pogodbe, ker je ustanovitev močne Ju-

goslavije prekrizala njihova računa na Jadranskem morju.

V glavnem vodijo danes Srbi odpor v Jugoslaviji. Edinice, ki nadaljujejo z borbo v gorah, mnogo bolj zaslužijo ime redne vojske, kakor pa četniških oddelkov. Zaman se trudi gen. Nedić, srbski kvistling, da bi s proglasi na narod preprečil nadaljno borbo. Gestapo je najprej obrnila svojo pozornost na anglofile (v Jugoslaviji je bilo okrog 30 angleških klubov in institutov), prostožidarje, komuniste in žide. Komuniste so obdržali po zaporih kot talce in jih streljajo, kadar je ubit ali ranjen nemški vojak. Naziv komunist je zelo prožen pojem. Po poročilih dr. Miloša Sekulića, ki je prispel v London in je bil do 1. oktobra l. l. ravnatelj beograjske bolnišnice, so Nemci od aprila meseca dalje pobili preko 10.000 Srbov. V tem številu niso vračunani tisti Srbi, ki jih je dal pomoriti na Hrvaškem Pavelić. Po izjavi zunanjega ministra, dr. Ninčiča, so Nemci v nekem industrijskem središču zahodne Srbije pomorili iz masčevanja za 23 ustrelenih nemških vojakov 2540 srbskih delavcev.

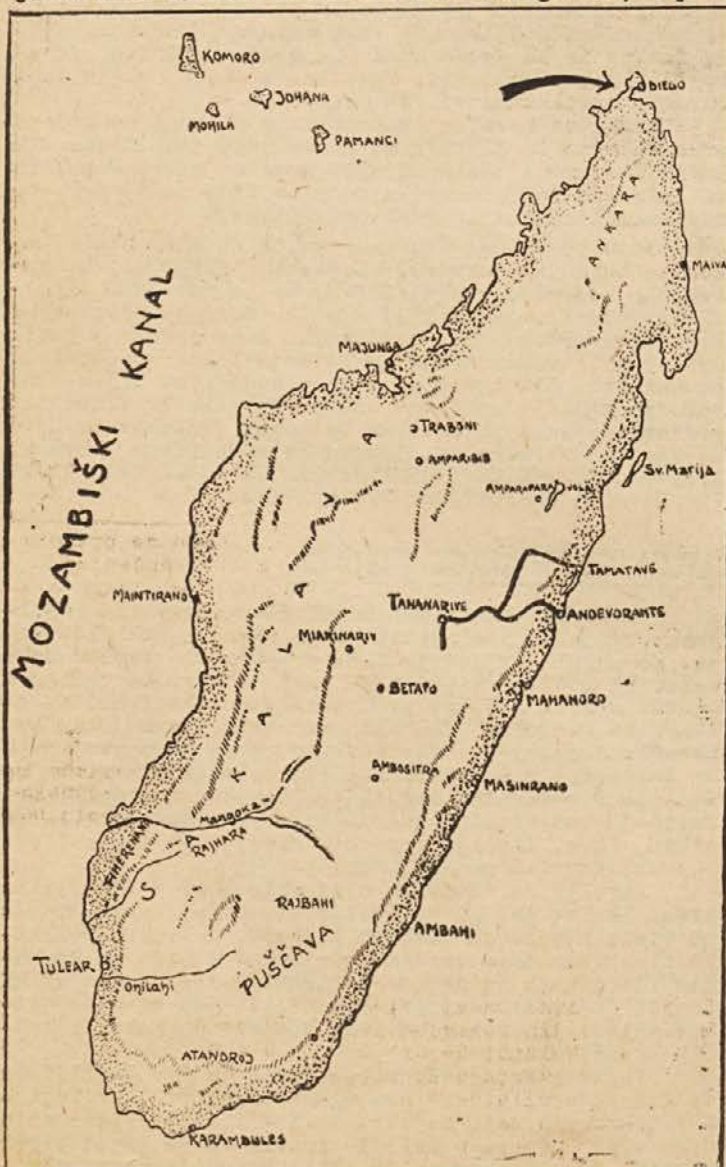
V Kragujevcu, glavnem središču vojne industrije je bilo ustrelejšnih 4576 delavcev. Srbski listi, ki so pod kontrolo Nemcev, seveda ne poročajo o teh krvavih straneh današnjega življenja.

Tudi Bolgari in Madjari se niso mogli vzdržati. Macedonci so na strani Bolgarov in so s silo pregnali Srbe z njihove zemlje v južni Srbiji.

Domovina pa je rodila velikega borca, čisto v tradiciji srbske zgodovine, in to v osebi Draže Mihailovića, ki poveljuje več ko 100.000 vojakom. Nova vojska ni dobro opremljena, toda ima največje borbene vrline in bo postala važen faktor v vojni, ko bodo začeli Nemci na ostalih frontah pešati.

Madagaskar v varstvu zaveznikov

5. t. m. ob zori so angleške pomorske in kopne vojaške sile zasedle francoski otok Madagaskar, da pre-

hitijo na ta način japonske piratske, ki so se že pripravljali s pomočjo vichystov, da sami zasedejo otok in na ta način resno ogrožajo živlensko važno pot k Srednjemu vzhodu.

Otok Madagaskar je v stratežnem oziru zelo važna kontrolna postaja, zato so se že več časa zavezniški vojaški krogi ukvarjali z mislijo, da bi bilo potrebno zasedeti otok, posebno sedaj, ko se je vichyska vlada z Lavalom na čelu, odločila za sodelovanje z osjo. Na drugi strani je verjetno, da so vichysti sami pričakovali zavezniški udar na otok in pred dnevi odredili splošno mobilizacijo otoškega prebivalstva. Upravni uradniki otoka držijo seveda z vichysti, medtem ko je ostala velika večina civilnega prebivalstva odkrito na strani generala de Gaulle-a. Po zatrdilu degolovcev je odbor svobodnih Francozov popolnoma soglasen z zasedbo otoka po zavezniških četah.

Madagaskar je bil odkrit l. 1500. Njegova površina meri 592.350 kv. km. To pomeni, da je otok skoro dva in pol krat večji kakor Jugoslavija. Otok šteje 3.600.000 prebivalcev, med njimi pa je samo 30.000 belcev in od teh 20.000 Francozov.

L. 1885. si je Francija osvojila Madagaskar kot protektorat, l. 1896. pa je otok postal francoska kolonija.

Glavno mesto Madagaskarja je Tananarive, ki šteje 18.000 prebivalcev. Ostala večja mesta so: Tamatave, Diego Suarez, Andevorante, Traboni in Majunga.

Madagaskar je zelo bogat na rudah, posebno znani so rudniki bakra, železa, grafita, mangana, nikla, zlata, dragih kamnov in oceli radija. Na otoku so tudi petrolejski vrelci. V nekaterih predelih se raztezajo številni gozdovi in so klimatične prilike na višinah zelo podobne slovenskim.

Na južnozahodni obali v bližini mesta Tulear leži zelo moderno letališče, ki je komaj 1000 km oddaljeno od južne Afrike. Na najsevernejši točki otoka je bilo zgrajeno močno pomoreško oporišče v mestu Diego Suarez, ki ima eno najlepših pristanišč na svetu, z modernimi ladjedelnici in suhim dokom, ki lahko sprejme ladje v dolžini 200 metrov. Nižje proti jugu, na vzhodni obali leži zelo važna trgovska luka Tamatave, ki je od l. 1913. dalje zvezana z železnico s prestolico Tananarive. Celotno železniško omrežje otoka meri približno 900 km, cestno omrežje pa 25.000 km.

Otok Madagaskar je zelo važen tako v stratežnem, kakor tudi gospodarskem pogledu. Angleži in Amerikanci so zagotovili, da je zasedba otoka samo začasna, to je do konca vojne oziroma do trenutka, ko bi njegovo izpraznitev dovolile predružene vojne prilike.

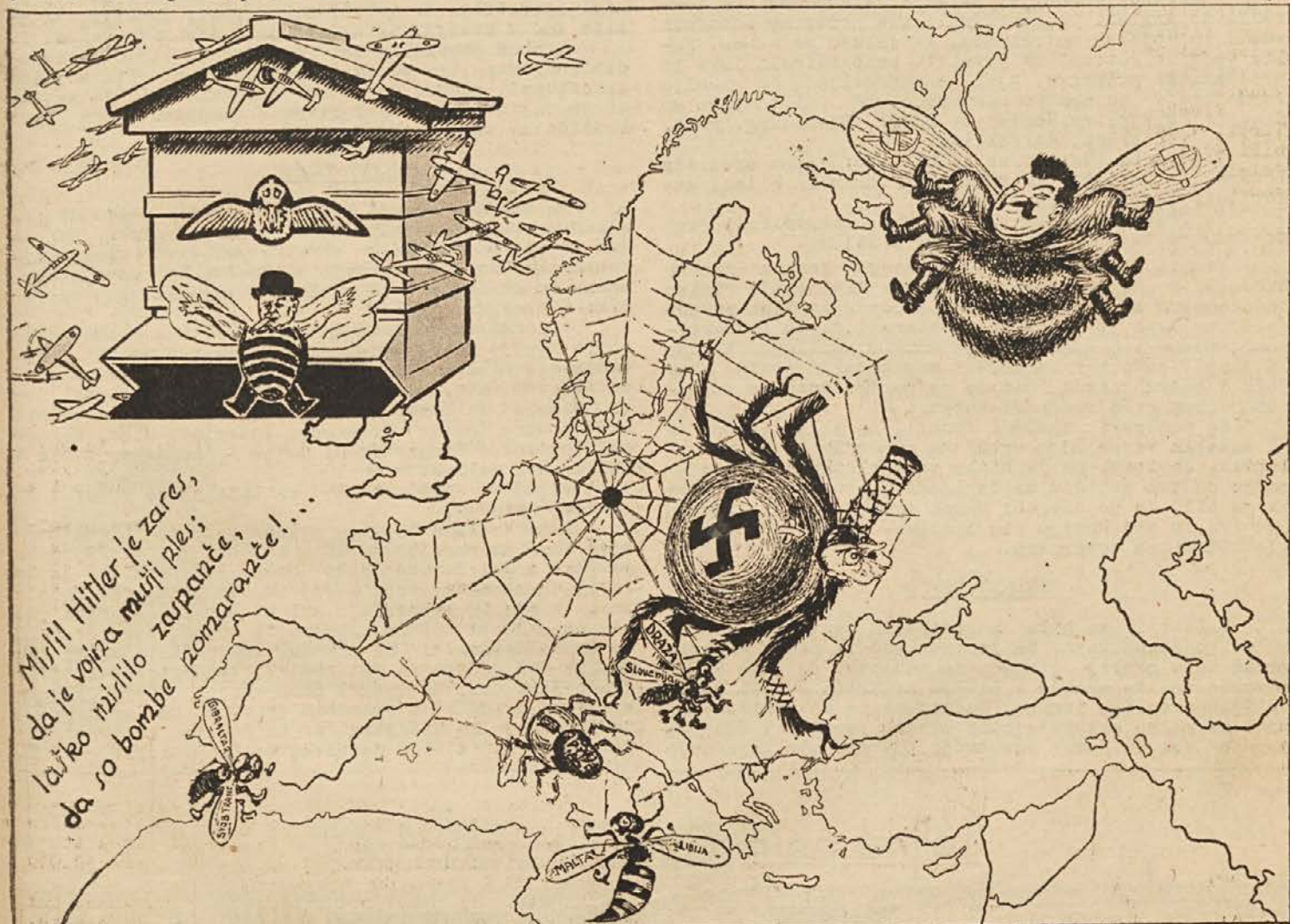
Položaj na posameznih bojiščih

VZHODNO BOJIŠČE

Za časa nemške ofenzive na vzhodnem bojišču so nemške čete prevale na tisoče km poti in zasedle ogromna področja, ali poglavito je, da jim ni uspelo uničiti ruskih armad, ki so se 5 mesecev v redu umikale in po končanem umiku brez odmora prešle v protinapad.

Od začetka ruskih protinapadov se sicer Rusom ni posrečilo zopet osvojiti velikega ozemlja in seveda niso prevaleli na tisoče km dolgih poti, ker je bil glavni cilj ruskih poveljnikov, da uničijo nemške vojne sile in šele kot drugi cilj je bila namera ruskega vojnega vodstva, da zavzame važne vojaške objekte. Ta drugi cilj so ruske čete v znatni meri tu-

Arhangelak iz Anglije in Amerike. Pri Leningradu so ruske čete osvobodile obsedbo samega mesta in zavzele nemške obrambne položaje na vzhodu pri Schlüsselburgu. Pri Stariji Rusiji je bila obkoljena in uničena cela nemška armada. Pred Moskvo so Rusi zavzeli vso nemško utrjeno obrambno črto od Kalinina do Kaluge. Na južnem delu bojišča so ruske čete pregnale Nemce iz bazena reke Donec in preprečile Nemcem izkoriščevanje doneckih rudnikov. Na Krimu so Rusi vzeli Nemcem polotok Kerč in tako Nemcem preprečili vdor v Azovsko morje. Ta veliki uspeh ruske zimske ofenzive je poleg velikih žrtev na ljudeh in materialu, zelo kvarno vplival na moralo nemških čet in samega

Milili Hitler je zares,
da je vojna muji ples;
laiko mislilo zapante,
da so bomba pomaranče!....

di dosegle. Nemške armade, ki so se morale nenadoma ustaviti pred Moskvo in so bile primorane preiti v defenzivo, so se nadejale, da se bodo mogle čez zimo lepo mirno odpočiti in spomladi zopet nadaljevati z ofenzivo. Hrabre ruske čete pa so nemške račune prekrizale in niso dovolile vso zimo nemškim napadalcem niti za hip odpočitka. Ruske edinice so neprestano napadale nemške obrambne črte, tako na samem bojišču, kakor tudi v zaledju. Ravno tako so z vehemenco napadale Nemce na pohodih, kakor tudi v vojaških ubikacijah, obkoljevale so Nemce in jih brez milosti uničevale. Zaradi teh neprestanih napadov so bile nemške čete prisiljene, da prezimijo v postojankah, namesto v udobnih stanovanjskih prostorih. Vsled tega je veliko število nemških vojakov zmrznilo in obolelo in so bile s tem znatne nemške sile onesposobljene za boj. Vse to je nemškim četam povzročilo ogromne izgube v vojni opremi in človeškem materialu, tako da je bilo nemško vrhovno poveljstvo prisiljeno, da številne nemške edinice zamenja s svežimi rezervami, ki so bile namenjene za spomladansko ofenzivo.

Poleg uničenja velikega števila nemških vojnih sil, je ruskim armadam uspelo, da se dokopljejo do izredno važnih vojaških postojank. Na severnem delu bojišča so Rusi pregnali Nemce od pristanišča v Murmansk, in pod svojo kontrolo postavili železniško progo Murmansk-Leningrad. Na ta način so mogli Rusi vso zimo prevažati vojne potrebščine, ki so prihajale iz obeh važnih severnih pristanišč Murmansk in

nemškega naroda. Nemški narod na ta način ne pričakuje nove nemške ofenzive s prevelikim navdušenjem.

Pod takimi okolščinami pripravljajo Nemci svojo, že zdavno napovedano ofenzivo, ki naj bi pričela okrog 15. t.m. Za to ofenzivo so Nemci pripravili ogromna sredstva in sveže čete. Verjetno je, da bodo Nemci ob pričetku ofenzive imeli nove uspehe v zasedanju obširnih ozemelj. Prešli bodo verjetno zopet nekaj sto kilometrov, ali letos bodo še manj uspeli, da potolčejo rusko vojsko, kakor so to nameravali lansko leto. Ruske armade bodo ostale nepremagane in bodo zopet prešle v napad, ter temeljito obračunale s sovražnikom. Nemški poraz bo tem hujši, čimbolj bodo Nemci oddaljeni od svojih državnih meja.

ZAHODNO BOJIŠČE

Zahodna fronta poteka ob morski obali od Narvika v severni Norveški pa vse do Biarritza v južno zahodni Franciji. Fronta meri nad 5000 km in vso to ogromno dolžino morajo Nemci braniti. Angleški četniki "komandos" jih stalno napadajo in zavzemajo posamezne točke. Celotni bojni črti preti nevarnost, da se lepega dne izkrcajo angleške čete. Na tem bojišču za enkrat ni večjih borb, ali pri končnem obračunu bo ta fronta igrala veliko vlogo. Ko bodo nemške armade v Rusiji polno zaposlene, bodo Angleži verjetno pričeli z izkrčevanjem na gotovem delu bojišča in poskušali (Nadaljevanje na 6. strani).

(Nadaljevanje s 5.strani)

prodreti v srce Nemčije, da zadajo smrtni udar razbojniškemu nemškemu narodu.

Glavne borbe na zahodni fronti se vodijo v zraku in na morju. V aprilu je pričela ponovno velika zračna ofenziva proti Nemčiji in ostali zaslužnjeni Evropi. V Nemčiji so Angleži najhujše bombardirali industrijska področja v Porurju, kjer so v glavnem razbili tovarne v Düsseldorfu, Kölnu, Manheimu, Frankfurtu, Dortmundu itd. Poleg tega so angleški letalci zasuli z bombami tovarne v Liebecku, Rostocku, kakor tudi doke in ladjedelnice v Kielu, Hamburgu, Bremenu in Cuxhafnu. Nemci so v teku zadnjih dveh let uspeli namestiti tovarniške naprave v podzemeljskih zakloniščih, zato so angleški letalci primorani, da napadajo stanovanjska poslopja tovarniških delavcev in nameščencev, da jih na ta način prisilijo, da se izselijo iz tovarniških mest in s tem prekinejo delo v orožarnah in municijskih tovarnah.

V severni Franciji, Belgiji, Nizozemski in Norveški so Angleži bombardirali vse tovarne motornih vozil in vojnega materiala, ki delajo za Nemce. Poleg tega so zavezniški letalci bombardirali luke in pristaniške priprave, kjer se popravljajo in gradijo vojne ladje za nemško mornarico. Ta pristanišča so zlasti: St.Nazaire, Nantes, Le Havre, Cherbourg, Brest, Calais, Dunkerque, Narvik itd.

V severni Italiji so bila bombardirana središča tovarnih avtomobilov in municije: Turin in Milan, kakor tudi ladjedelnice v Genovi.

Na Češkoslovaškem so ponovno bombardirali svetovnoznane tovarne orožja SKODA v Pilznu.

Vsa ta bombardiranja prinašajo Nemcem ogromno škodo in vojna proizvodnja nemške industrije stalno pada, medtem ko zavezniška proizvodnja rapidno narašča. Poleg tega je treba še vpoštevati, da ta bombardiranja strahovito spodbujajo moralo nemškega naroda. To zlasti zato, ker so nemški uzurpatorji stalno goljufali nemški narod, češ, da je nemško ozračje popolnoma varno pred zračnimi napadi.

Na pomorski zahodni fronti, na Atlantiku se že od začetka vojne bije ogorčena pomorska bitka za Atlantik. Izgleda, da je bitka za angleško-ameriško orožje na tem bojišču že dobljena. Glavni cilj te bitke je bil, da se omogoči varen promet med Anglijo in Ameriko in med Rusijo in Ameriko. Promet je na vseh glavnih žilah zavarovan.

SREDNJI VZHOD

V Libiji so bile angleške in zavezniške sile močno pojačane tako, da je vsak podvig nemško-laških armad že v naprej obsojen na neuspeh. Že samo vzdrževanje velike armade v Libiji povzroča Nemcem in Italijanom velike izgube. Medtem, ko se zavezniške armade normalno oskrbujejo iz svojih oporišč v Egiptu, morajo Lahi in Nemci vse svoje potrebe in pojačanja

prevažati iz Italije. Ker pa je v Sredozemlju angleška mornarica v znatni premoči, se dogaja, da polovica čet in materijala izgine v morskih valovih, predno dosežejo afriško obalo. Potemtakem trpijo Nemci in Lahi tudi ob zatišju na fronti velike izgube, medtem, ko zavezniški takih izgub ne poznajo.

Na Sredozemskem morju se vodijo stalne pomorske bitke, pri čemer je Italija doslej izgubila približno 1.5 milijona ton, tj. več ko polovica celotne laške tonaže, medtem ko je Anglija izgubila ca 10% svoje tonaže. Če bo šlo tako naprej bo Italija kmalu popolnoma brez flote.

V Siriji, Iraku in Iranu se zavezniške sile ne prestano pojačavajo, peta kolona osovinskih sil pa je bila popolnoma uničena.

Turčija tudi stalno pojačava svojo vojaško silo tako, da danes predstavlja tudi za Nemčijo resnega sovražnika, proti kateremu bi osovinske sile morale porabiti do 2 milijona vojakov. Če bi Nemčija v resnici uporabila to veliko silo proti Turčiji, bi ne bila več v stanju, da nadaljuje z ofenzivo v Rusiji.

Prihod ameriških čet na Srednji vzhod je definitivno učvrstil položaj zaveznikov na tem bojišču in ustvaril premoč in s tem tudi možnosti, da se tudi na tej fronti v pripravnem trenutku odpre novo bojišče za končno zmago nad osovinci.

DALJNI VZHOD

Na Daljnem vzhodu Japonci še vedno napredujejo. Japonski uspehi so bili dosedaj zares veliki, ker se jim je posrečilo, da s spretno politiko ogoljufajo zavezniške, da jih napadejo nenadoma in razbojniško, česar so se naučili od svojega barbarskega zaveznika Hitlerja.

Japonci so dosedaj zavzeli: V Tihem oceanu ameriško otočje Wake, Midway in Guam; v Rumenem morju večji del Filipinskih otokov, v Indijskem oceanu otoke Sumatro, Javo, Borneo in Celebes ter večji del Nove Gvineje in Bismarkovo otočje, dalje so zavzeli vso Vzhodno Indijo (Francosko Indokino, Siam, Malajski polotok s Singapurom), dalje Andamanske otoke v Bengalskem zalivu.

Sedaj se vodijo borbe na Kitajskem, v Burmi in na Novi Gvineji.

Klub tolikim uspehom njihov položaj ni zadovoljiv, ker ne morejo uspešno končati vojne. Japonska se je v vojni dosedaj zelo mnogo izčrpala in je že začela omahovati. Pred seboj ima še vedno vso Kitajsko, Indijo in Avstralijo, kar bi morala Japonska vse zasesti, če bi hotela zaključiti vojno. Zavezniški, ki so močno zaposleni na zahodu, so pustili, da se Japonska moč izčrpa in raztrosi v morju otokov in dolgih bojnih črt. Zavezniški bodo verjetno šele prihodnje leto pričeli s splošnim napadom na Japonsko in to iz Rusije in Kitajske ter iz Indije in Avstralije. Na ta način bodo Japonsko končno uničili. - Z.Ž.

Poljski patriotizem je neumrljot

TUDI V ZADNJI SVETOVNI VOJNI SO DOPRINAŠALI POLJSKI RODOLJUBI OGROMNE ŽRTVE ZA OBNOVO NJIHOVE DOMOVINE. NA FRANCOSKEM BOJIŠČU SO SE BORILE POLJSKE LEGIJE. NAŠA SLIKA NAM KAŽE UMIRAJOČEGA LEGIJONARJA, KI Z LASTNO KRVJO PIŠE LEGENDARNO GESLO POLJSKEGA NARODA,

SLIKA NAM PRIKAZUJE SVETEGA ANDREJA BOBOLA, KI TOLAŽI DOMINIKANSKEGA MENIHA Z BESEDAMI: "KADAR DOČAKAJO LJUDJE TAKO VOJSKO, PRIDE PO SKLENJENEM MIRU VSTAJE NJE POLJSKE IN JAZ BOM NJEN GLAVNI ZAŠČITNIK!" PRE-ROŠKE BESEDE SO BILE IZREČENE PRED 120 LETI.

Izpod domačega latniba

OPOLNOMOČENI MINISTER, G. VEČESLAV VILDER, DIREKTOR JUGOSLOVANSKE PROPAGANDE. Kraljevska jugoslovanska vlada je imenovala za direktorja direkcije za poročevalsko službo pri predsedništvu ministerskega sveta, opolnomočenega ministra pri vladi Češkoslovaške republike, g. senatorja Večeslava Vilderja.

PREDAVANJE O DRAŽI MIHAILOVIČU. Jugoslovansko novinarsko združenje v Londonu je priredilo 30. aprila za jugoslovansko kolonijo v Londonu predavanje o osebnosti in delih gen. Draže Mihailovića. Pred predavanjem je predsednik združenja, Mihailo Petrović govoril o mučeniški smrti hrvaških velikanov Zrinjskega in Frankopana, ki sta padla kot žrtvi nemškega imperijalizma v borbi za pravice in svoboden razvoj našega naroda. Z enominutnim molkom so prisotni počastili hrvaške mučenike, ki sta pred 270 leti pričela z borbo proti germanstvu. Časnikar Petar Ivanković je nato obširno govoril o življenju gen. Mihailovića in o njegovih junaških podvigih na solunski fronti za časa prve svetovne vojne. Predavatelj je nato omenjal vojaške vrline gen. Mihailovića. - Neki drugi predavatelj, generalstabi major je posebno poudarjal izredni značaj odpora Mihailovićeve četnikov v zadrževanju osovinskih vojnih sil na naši zemlji. Pokazal je na razne možnosti, ki se jim bodo prošile v odločilnem času vojnih operacij v Evropi, kakor tudi njihovo nacionalno vlogo v vzdrževanju reda, ko bo Jugoslavija korakala k svojemu osvobođenju.

SEDAJ BO PA SLO: LAHI GREDO! V zadnjih dneh se nemški tisk zopet obširneje bavi z rusko fronto. Pri tem listi naglašajo da še ni pričakovati uspehov zaradi neugodnih vremenskih razmer. "Völkischer Beobachter" pa se odkrito pritožuje, da je laška udeležba na ruski fronti absolutno nezadostna. Pri tem pravi list dobesedno, da tri laške divizije na ruski fronti ne morejo zadovoljivo opraviti tistega posla, ki ga nujno zahteva skupna nemško-laška vojaška povezanost. List pa se tolaži s tem, da sta se Hitler in Mussolini na sestanku v Solnogradu gotovo ukvarjala tudi s tem vprašanjem in da bo laška udeležba v prihodnje mnogo večja, kakor doslej. Ubogi Rusi, sedaj pa se jim res slaba obeta.

KAKO PRIHAJAJO VESTI OD GEN. DRAŽE MIHAILOVIĆA. Dnevnik priobčujoje skoro vsak dan poročila o četniških podvigih na osvobođenem delu Jugoslavije. Maršikdo se je že vprašal, kako prihajajo ta poročila do jugoslovanske vlade in do zavezniškega vojnega vodstva. Zelo znan angleški časnikar Geoffrey Walsely odgovarja na to vprašanje tako-le: V srou Londona, v mali sobici je postavljena sprejemna radijska postaja, ki jo je Walsely pred kratkim obiskal. Prav v tem času je dospela iz Jugoslavije vest: "Halo, svoboda... Balkanski narodi zahtevajo svobodo". Brzobjavka pričinja z oddajo zelo interesantnih vojaških informacij: "Napadli smo municijski vlak, namenjen za Libijo in ga razdejali... Eno izmed letal, ki je spremljalo vlak smo uničili, posadko pa ujeli..." - Poročilo, ki je bilo sestavljeno v tajni pisavi je bilo takoj dostavljeno jugoslovanskemu vojnemu vodstvu in poveljstvu zavezniških oboroženih sil. V odgovor so četnikom sporočili podrobnosti o nekaterih vojaških objektih, ki naj jih četniki pri naslednjih podvigih napadejo in uničijo. Maršikakšno poročilo prihaja v London s pomočjo radijskih aparatov, ki so jih četniki pobrali iz nemških skladišč. Ti aparati so enaki onim, ki so jih nemški vohuni uporabljali v Angliji in jih je angleška policija zaplenila. Vse četniške sile, ki se bojujejo v osrednji Evropi in na Balkanu razpolagajo z radijskimi aparati, ki so Nemcem dobro prikriti in nedosegljivi agentom gestapa. - V zadnjih tednih so se četniške sile znatno pomnožile z osvoboditvijo internirancev v posameznih nemških taboriščih. Četniki so dobili povelja, naj v prvi vrsti napadejo nemška koncentracijska taborišča, da na ta način osvobodijo ujetnike in s tem pojačajo svoje udarne edinice. Najuspešnejši napad te vrste so pred

kratkim izvršili Mihailovićeve četniki, ki so najprej osvojili strojnična gnezda sovražnika, nato pa osvobodili celotno taborišče. Pri tej priliki so osvobodili 512 srbskih rodoljubov. Ko so četniki osvobođenje dobro nakrmili, so jih temeljito uvežbali in uvrstili v posamezne udarne edinice. - Pred kratkim so Nemci prevažali skozi Jugoslavijo skupino zavezniških vojnih ujetnikov. Četniki so napadli konvoj in sedaj se ti borijo v njihovih vrstah.

ČETNIKI SO POBILI 200 ITALIJANSKIH VOJAKOV. Dodatno rusko vojno poročilo od 4. maja t.l. sporoča, da so jugoslovanski četniki v bojih, ki so trajali dva dni, pobili 200 italijanskih častnikov in vojakov na ozemlju Črne gore. Zelo ostra bitka se je razvila potem, ko so četniki obkolili močan italijanski oddelek pešadije. Četniki so veliko število Italijanov ujeli in zaplenili znatne količine orožja in municije.

VELIKE ARETACIJE ČLANOV FAŠISTOVSE STRANKE. S švicarsko-italijanske meje poročajo, da je OVRA aretirala v Italiji veliko število članov fašistovske stranke. Dopisniki nevtralnih listov smatrajo, da je prišlo do teh aretacij zato, ker so ti člani fašistovske stranke protestirali pri Mussoliniju proti odpošljanju novih laških kontingentov na rusko fronto. Isti dopisniki tudi trdijo, da so vodilni pokrajinski funkcionarji fašistovske stranke zahtevali, da Italija takoj prekine z nadaljevanjem vojne.

DVA NOVA NEMŠKA GENERALA V LIBIJI. Iz Londona sporočajo, da sta prispela v Libijo nemška generala Nehring in Bismarck. General Nehring je poveljeval do sedaj nemškemu armadnemu zboru na ruski fronti. Rusi so svoječasnno poročali, da so našli pri ujetih nemških častnikih dnevno povelje tega generala, v katerem pravi, da njegov armadni zbor ne pozna vojnih ujetnikov. Londonsko poročilo pravi nadalje, da prihod teh dveh generalov še ne pomeni, da bi Nemci v Libiji dobili kakšno posebno pojačanje.

V KLASIČNI DEŽELI LAŽI. Pred kratkim sta Anglija in Italija izmenjali težko ranjene vojne ujetnike. Angležev je bilo nekaj poldrugi sto, Lahov pa okrog 700. Ko so prispeli laški invalidi v Italijo, jih je takoj vzel v roke Virginio Gajda in jim zabičal, da morajo povedati najhujše stvari iz njihovega ujetniškega življenja. Tako smo na laškem radiju slišali stvari, da so se nam kar lasje ježili. No, svojim laškim invalidom, ki so del svojega življenja pustili na bojiščih za veličino fašistovske nadutosti, fašistovski lašnjivci niso napravili posebne usluge. Res so Lahi zelo lahkoverni ljudje, vendar so te laži take, da jih niti laška lahkovernost ne more prebaviti. Kako se godi laškim ujetnikom, vedo prav dobro številni naši rojaki, pa tudi mi, saj so nam številni Sicilijanci po gostokrat izjavili, da bi se takoj podpisali ostati v angleškem "ujetništvu" vse svoje življenje.

POSTOPANJE JUGOSLOVANSKIH ŠKOPOV. Katoliški list "La vie catholique", ki izhaja v Kairu, je v številki z dne 26. apr. t.l. priobčil naslednjo vest: Marionetska ustaška vlada na Hrvaškem, ki je odgovorna za vse zločine, ki so bili izvršeni na njenem ozemlju, nadaljuje s parado svojega "katolicizma", kljub odločni opoziciji katoliške hierarhije na vsem ozemlju. - V pretekli jeseni so katoliški škofje pod vodstvom Mgr. Stepinca, zagrebškega knezoškofa, korporativno protestirali pri Paveliču proti surovostim vladinega režima. Pred tem je sarajevski knezoškof Mgr. Šarić osebno protestiral pri ustaških oblasteh. Pripovedujejo tudi, da je banjelški škof prekinil vse odnose z vlado zaradi postopanja ustaških oblasti proti pravoslavnu škofu na njegovem področju. - Za to, ker je kritiziral ustaške oblasti, je bil v Zagrebu obsodjen na 20 let robiže, kanonik Lončar. Prvotna kazen v preteklem avgustu je glasila na smrt. - V Zagrebu je katoliška duhovščina manifestirala svoje simpatije do judovskega prebivalstva na ta način, da si je sama nadela označke, ki jih je vlada predpisala kot viden žig za vse pripadnike judovske vere. - Jugoslovanska vlada v Londonu se je javno zahvalila obbožljivu nadškofu Stepincu za skrb in pomoč slovenskemu prebivalstvu, ki so ga Nemci pregnali iz Slovenije. Pripovedujejo, da je knezoškof osebno preskrbel hranilo in stanovanje 500 slovenskim duhovnikom izgnancem. Iz svojih sredstev je tudi izdal več deset tisoč dinarjev za podporo drugih slovenskih izgnancev. Trenotno se knezoškof uradno ne udeležuje javnih svečanosti.

ČEŠKA MIRA POKOLČENJE

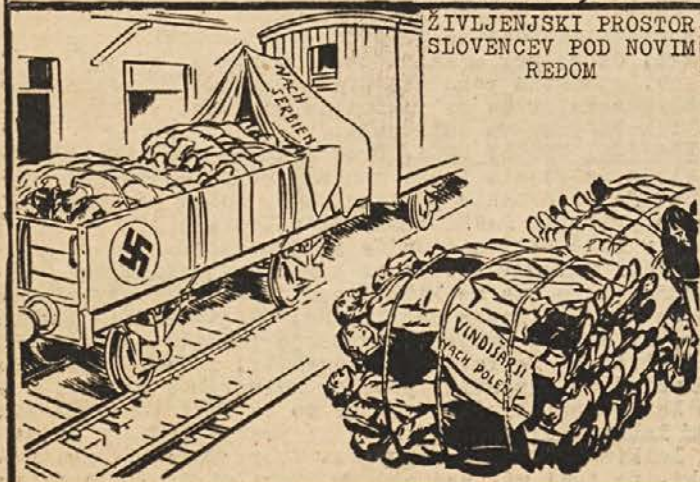
...o zdaj
gremo
o zdaj
gremo
...

Trije so se modrijani
zbrali ko, da so cigani.
Laval nesrečni pobalin,
Darlan nič manjši je capin.
In z njimi starček tud' Petain
ki tolikrat je bil tepen.

Sam Führer z njimi tud' sedi,
francoska flota ga srbi.
So glave skupaj stiskali,
kako b' Francoze zrihtali.
Prusjak naj floto vso dobi,
kolajne Hitler že deli.

Tako je mislil sam Darlan.
Tedaj skoz' okno: DOBER DAN,
želi jo 'merikanci
s svoj'mi težk'mi čamci.
Mein Führer ježno vstane,
beseda strašna plane:
Kakšen to je pač kraval?
Adieu, mein Freund Laval!

ŽIVLJENJSKI PROSTOR
SLOVENCEV POD NOVIM
REDOM

ZADNJI HITLERJEV GOVOR:
"MI NISMO HOTELI VOJNE
IN JE TUDI DANES NEČE-
MO"...

SESTANEK V SOLNOGRADU

DOLFE:

"Dragi, mili Mussolinček,
vem, da žulji te Laval:
"TUNIS, NICA!", tako rilček
svoj odpira vsa druhal.

Kljukasti moj križ še vleče,
bolj kot tvoj razvezan snop;
naj te Korzika ne peče,
to Lavalov je zdaj bob!

Al' tud' zate so zdravila,
samo priden bodi mi,
naciflajšter, to je sila,
ki ozdravi, kar boli.

Ko boš zopet se željustil,
zadnjo jim pokaži plat,
vse bo tiho, kot bi pustil
sam'ga vruga jim na vrat.

Zdaj zapojva staro pesem:
"Hitler hajl in duše viva",
da bo svet ves spet pretresen,
ugibal, kam gre naša via!"

